

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **O. V.**, zast. JUDr. Antonínem Janákem, advokátem, se sídlem nám. T. G. M. 142, Příbram 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2009, č. j. 43 Cad 61/2008 - 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalovaná rozhodnutím ze dne 7. 10. 2008, č. X, odňala žalobci podle § 56 odst. 1 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) od 12. 11. 2008 starobní důchod. V odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí uvedla, že žalobci rozhodnutím ze dne 16. 9. 2008, č. X, přiznala od 24. 4. 2008 starobní důchod podle § 29 a § 76 zákona o důchodovém pojištění ve výši 13 398 Kč měsíčně. Dodatečně však zjistila, že žalobce nesplnil podmínky stanovené v § 2 odst. 2 písm. b) a c) nařízení vlády č. 577/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nařízení vlády č. 577/1990 Sb.“), neboť překročil nejvyšší přípustnou expozici a skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví v uranových dolech až dne 31. 12. 1991. Nárok na důchod proto žalobci ke dni 24. 4. 2008 nevznikl.

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 14. 5. 2009, č. j. 43 Cad 61/2008 - 20, žalobu žalobce napadající rozhodnutí žalované zamítl. V odůvodnění rozhodnutí soud uvedl, že žalobce skončil výkon vybraného zaměstnání v hornictví v uranových dolech teprve dne 31. 12. 1991, tedy po dni 31. 12. 1990. Nesplnil proto podmínku uvedenou v § 2 odst. 2 písm. c) nařízení vlády č. 557/1990 Sb. Nejvyšší přípustná expozice byla žalobcem dosažena dne 31. 12. 1991 po odpracování 2.100 směn v podzemí. Na žalobce se proto uvedené nařízení vlády nevztahuje. Postup žalované, kterým žalobci přiznaný starobní důchod podle § 56 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění odňala, soud označil za zákonný a neshledal v něm libovůli. K námitce diskriminace soud odkázal na závěry judikatury Ústavního soudu obsažené v jeho nálezech ze dne 21. 1. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 15/02, a ze dne 8. 10. 1992, sp. zn. Pl. ÚS 22/1992, přičemž neshledal předmětnou právní úpravu protiústavní. Proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Ve včasné kasační stížnosti namítl žalobce (dále též „stěžovatel“), že názor soudu je vadný, neboť na věc nedopadá. Předmětnou právní úpravou došlo ke znevýhodnění určité kategorie osob na základě politického rozhodnutí. Došlo ke znerovnoprávnění postižené skupiny horníků. Stěžovatel dále namítl, že s ohledem na datum vydání vládního nařízení č. 557/1990 Sb. dne 30. 11. 1990, jeho zveřejnění ve Sbírce zákonů dne 27. 12. 1990 a nabytí účinnosti ke dni 1. 1. 1991 je zřejmé, že jeho podmínky byly pro činné horníky nesplnitelné. Nařízení bez rozumného a objektivního důvodu vylučuje jednu skupinu horníků z pobírání starobního důchodu od 50 let. Podle stěžovatele byla práva horníků v uranových dolech diferencována v rozporu s judikátem Ústavního soudu, na který krajský soud odkázal, právě na základě libovolného aktu, kterým byla jedna skupina horníků nedůvodně znevýhodněna. Stěžovatel závěrem poukázal na postup žalované, kterým mu byl dříve přiznaný důchod následně odňat. Žalovaná totiž disponovala všemi doklady a znala rozhodné skutečnosti, pročez její postup nebyl na místě. Podle názoru stěžovatele měl soud věc předložit Ústavnímu soudu za účelem posouzení ústavnosti nařízení vlády č. 557/1990 Sb. Proto v kasační stížnosti navrhl, aby věc předložil Ústavnímu soudu Nejvyšší správní soud nebo aby rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 14. 5. 2009, č. j. 43 Cad 61/2008 - 20, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 4. 2009, č. j. 3 Ads 2/2009 - 32, a navrhla zamítnutí kasační stížnosti.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel uplatnil důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze podat kasační stížnost z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívající v tom, že je na správně zjištěný skutkový stav aplikována nesprávná právní norma, popřípadě je aplikována správná právní norma, která je však nesprávně vyložena.

Podle stěžovatele soud učinil v jeho věci nesprávné závěry, když uvedl, že se na něj nařízení vlády č. 577/1990 Sb. nevztahuje.

Nejvyšší správní soud neshledává tuto námitku důvodnou. Vlastním úvodem je třeba poukázat na skutečnost, že Nejvyšší správní soud při řešení této věci vycházel ze své ustálené judikatury představované rozsudkem ze dne 13. 7. 2006, č. j. 3 Ads 49/2006 - 40, publikovaným pod 972/2006 Sb. NSS, podle jehož právních závěrů *„pojištěnci, který dosáhl věku 50 let a získal 25 roků pojištění, avšak podmínku 10 roků pojištění ve vybraných zaměstnáních v hornictví v uranových dolech splnil a výkon tohoto zaměstnání v souvislosti s dovršením nejvyšší přípustné expozice ukončil až po 31. 12. 1990, nevzniká nárok na starobní důchod podle nařízení vlády č. 557/1990 Sb., o mimořádném poskytování starobního důchodu některým horníkům.“* Nad to je třeba uvést, že se skutkově i právně obdobnou věcí zabýval Nejvyšší správní soud i ve svém rozsudku ze dne 9. 4. 2009, č. j. 3 Ads 2/2009 - 32, dostupném na www.nssoud.cz, přičemž v nyní posuzovaném případě Nejvyšší správní soud neshledal žádné důvody, pro které by bylo třeba se od uvedených závěrů odchýlit. Proto na ně v nyní projednávané věci odkazuje.

Podle Nejvyššího správního soudu byl skutkový stav zjištěný žalovanou a posléze krajským soudem zjištěn správně. Stěžovatel se narodil dne 24. 4. 1958. Dne 7. 4. 2008 požádal o přiznání mimořádného hornického starobního důchodu ode dne 24. 4. 2008. Z evidenčních listů důchodového zabezpečení a z potvrzení organizace DIAMO, s. p., odštěpný závod Správa uranových ložisek, Příbram, ze dne 13. 3. 2008 je zřejmé, že stěžovatel pracoval ve vybraném zaměstnání v hornictví v uranových dolech v I.AA kategorii od 3. 7. 1981 do 31. 12. 1991, celkem 3700 dnů. Odpracoval tedy 10 roků, jak je požadováno § 2 odst. 2 písm. a) nařízení vlády č. 557/1990 Sb. Nejvyšší přípustná expozice byla dosažena dne 31. 12. 1991, kdy stěžovatel odpracoval 2100 směn.

Podle § 1 odst. 1 nařízení vlády č. 557/1990 Sb. toto nařízení upravuje podmínky mimořádného poskytování starobního důchodu občanům, kteří vykonávali vybraná zaměstnání v hornictví, byli zaměstnání nejméně 25 roků a dosáhli věku 50 let do 31. prosince 2000. Podle § 76 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění uvedené nařízení vlády vztahuje též na pojištěnce, kteří dosáhli 50 let do 31. prosince 2010, pokud splňují ostatní podmínky stanovené v tomto předpisu. Ve smyslu § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 557/1990 Sb. mají nárok na poskytování mimořádného starobního důchodu občané uvedení v jeho § 1 odst. 1, jestliže byli zaměstnání nejméně deset let ve vybraných zaměstnáních v hornictví v uranových dolech, skončili výkon zaměstnání hornictví v uranových dolech do 31. 12. 1990 v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice (podle § 76 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném od 1. 1. 2001 odpadá podmínka skončení výkonu zaměstnání v souvislosti se snížením nejvyšší přípustné expozice) a překročili nejvyšší přípustnou expozici.

V projednávaném případě však stěžovatel dosáhl nejvyšší přípustné expozice teprve dne 31. 12. 1991, kdy odpracoval 2100 směn, a k tomuto dni současně skončil výkon zaměstnání v hornictví v uranových dolech. Nárok stěžovatele na starobní důchod nespadá pod režim nařízení vlády č. 557/1990 Sb., neboť přestože byl zaměstnán po dobu deseti let v uranovém dole a dosáhl nejvyšší přípustné expozice 2100 směn, nesplnil podmínku ukončení prací ke dni 31. 12. 1990, jak již správně uvedl krajský soud.

V daném ohledu Nejvyšší správní soud uzavírá, že na posouzení nároku stěžovatele na starobní důchod nařízení vlády č. 557/1990 Sb. nedopadá a nárok na dávku mu vznikne při splnění podmínek zákona o důchodovém pojištění, přičemž důchodový věk bude stanoven podle § 74 zmiňovaného zákona.

Nejvyšší správní soud proto shodně s krajským soudem dospěl k závěru, že starobní důchod byl stěžovateli rozhodnutím žalované ze dne 16. 9. 2008, č. X, přiznán neprávem. Krajský soud proto nijak nepochybil, jestliže shledal věcně správným žalobou napadené rozhodnutí žalované, kterým byl stěžovateli důchod podle § 56 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění odňat. Nejvyšší správní soud přitom neshledal na tomto postupu žalované žádné znaky libovůle. Žalovaná totiž sice skutečně disponovala se všemi potřebnými doklady již v době přiznání starobního důchodu, avšak tato skutečnost nebránila rozhodnutí o odnětí uvedené dávky důchodového pojištění po získání poznatku o nesplnění podmínek pro jeho přiznání a toliko podle § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, nezakládala nárok plátce důchodu vůči příjemci důchodu na vrácení nesprávně vyplácených částek.

Co se týče návrhu stěžovatele, aby Nejvyšší správní soud věc předložil Ústavnímu soudu za účelem posouzení ústavnosti nařízení vlády č. 557/1990 Sb., je nutno konstatovat, že v případě nařízení vlády není soud oprávněn podat Ústavnímu soudu návrh na jeho zrušení, jak vyplývá z čl. 95 odst. 2 Ústavy a § 64 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů. V případě nařízení vlády, které je v rozporu s ústavním pořádkem, je toliko oprávněn k němu, případně k určitému jeho ustanovení, nepřihlídnout (srov. závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 3 As 1/2008 - 233, dostupném na www.nssoud.cz). Takovým způsobem však Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené závěry nepostupoval.

Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku, podle níž nařízení vlády č. 557/1990 Sb. zakládá porušení principu rovnosti. Stěžovatel v podstatě namítl, že citované nařízení vlády účinné ode dne 1. 1. 1991 vyloučilo z nároku na přiznání starobního důchodu při dosažení věku 50 let skupinu horníků, kteří byli dosud pracovně činní a nemohli tak splnit podmínku skončení pracovního poměru do 31. 12. 1990. Podle Nejvyššího správního soudu však účelem nařízení vlády bylo řešení situace právě těch horníků, kteří měli k datu 31. 12. 1990 pracovní poměr již ukončen v souvislosti s utlumením hornictví v uranových dolech, přičemž v té době měli již překročenu nově stanovenou nejvyšší přípustnou expozici. Je přitom legitimní, jestliže je určitý nárok přiznán za podmínek, které mají svůj původ ve vymezení typové situace (zde skončení vybraného zaměstnání v hornictví v uranových dolech do 31. 12. 1990) a nepromítají se do něj okolnosti mající svůj původ v rozlišení, například podle národnosti, rasy, pohlaví, náboženství či společenských skupin. Uvedený důvod rozlišení tedy považuje Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem za legitimní a použité prostředky za přiměřené.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. není dán a kasační stížnost není důvodná. Proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 120 a § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., neboť neúspěšnému stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalované v dané věci náhradu nákladů řízení podle zákona nelze přiznat.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. srpna 2009

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu